

Västerås kommun

info@vasterås.se

bun@vasteras.se

Rektorn vid Malmabergsskolan F-5

eva.herdevall@vasteras.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Malmabergsskolan F-5
i Västerås kommun

Tillsyn i Malmabergsskolan F-5

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerås kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Malmabergsskolan F-5 besöktes av Skolinspektionen den 23 april 2014.

Fakta om skolenheten

Malmabergsskolan är en kommunal grundskola med dramaprofil i området Malmaberg i Västerås kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-5 samt fritidshem. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolan 43 elever i förskoleklassen och 194 elever i grundskolan, totalt 237 elever. På skolan finns även en särskild undervisningsgrupp på 10 elever. Skolan är indelad i fyra arbetslag som leds av varsin arbetslagledare. Skolan leds av en rektor som tillsammans med arbetslagledarna, "försteläraren" och specialpedagogen bildar skolans ledningsgrupp.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 3 för läsåret 2012/13 var andelen elever som nådde kravnivån på samtliga delprov 81 procent i matematik och 84 procent i svenska. Detta kan jämföras med motsvarande värden för riket som uppgick till 68 procent i matematik och 78 procent i svenska.

Helhetsbedömning

Malmabergsskolan bedöms i huvudsak fungera väl i förhållande till de områden som har granskats.

Rektorn driver skolans utveckling genom att tillsammans med personalen systematiskt följa upp, utvärdera, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen, både vad gäller kunskapsresultat och resultat av värdegrundsarbetet.

Skolans rektor bedöms vara en tydlig pedagogisk ledare som tar ett stort ansvar för att utveckla den pedagogiska verksamheten och samverkar med lärarna och elevhälsans personal i arbetet med att stimulera elevernas kunskapsutveckling.

Skolan bedöms ha fungerande rutiner för att anmäla elever som har behov av särskilt stöd. Tillsynen visar dock att skolan brister i att ge särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som eleverna har behov av. Exempelvis finns elever i behov av tal- och språk relaterat stöd som skolan inte kan erbjuda då de saknar tillgång till den yrkeskompetens som skulle behövas för detta. Skolan måste också se till att utredningar skyndsamt görs på alla nivåer så att alla elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd. Även rutinerna vid placering av elever i särskild undervisningsgrupp behöver åtgärdas.

Skolan behöver också se till att alla elever i behov av undervisning i svenska som andraspråk får denna undervisning.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 22 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att utredning av elevers behov av särskilt stöd görs skyndsamt.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd de behöver.
- Se till att beslut om placering av en elev i särskild undervisningsgrupp fattas i enlighet med bestämmelserna och att beslutet följs upp och utvärderas.

Motivering

Särskilt stöd

Skollagen anger att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Skollagen anger att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges ett sådant stöd. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

I intervjuer med rektorn, lärare och personal vid elevhälsan framkommer att det finns elever på Malmabergsskolan som inte får det särskilda stöd de behöver. Vid oro att en elev inte kommer att nå målen startar skolan omgående en utredning som genomförs av skolans specialpedagog men det framkommer vid intervjuer att när den första utredningen visar att det behövs ytterligare utredningar försenas dessa av att det inte finns tillräcklig tillgång till skolpsykolog. Enligt rektorn och elevhälsans personal finns inte heller samsyn och en fungerande samverkan med kommunens andra stödinstitutioner, vilket försvårar och fördröjer utredningarna ytterligare. Skolan sätter in åtgärder utifrån av rektorn beslutade åtgärdsprogram men då vidare utredningar av skolpsykolog kan dröja, så påverkar det skolans möjligheter att sätta in rätt stöd till eleverna. Personalen uttrycker även att det finns elever som får särskilt stöd men att det inte räcker då eleverna har komplicerade behov och stödet från elevhälsan inte är tillräckligt. I intervjun med personal från elevhälsan framkommer även att det finns flera elever som är i behov av logopediska insatser men då skolan inte har tillgång till sådan kompetens får dessa elever inte detta stöd, trots gjorda utredningar som påvisar sådant behov. Lärarna berättar att de tillsammans med specialpedagogen skriver åtgärdsprogram men åtgärder anpassas ibland efter det stöd som skolan kan erbjuda, till exempel då talpedagog inte finns att tillgå för eleverna "får man ta till övningar vi fått tidigare men vi kan inte kompensera utebliven kompetens."

Skolinspektionens bedömning är att skolan skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd på skolnivå men att ytterligare utredningar inte görs skyndsamt, vilket kan få till konsekvenser att eleven inte får rätt stöd och i tillräcklig omfattning. Skolinspektionens bedömning är också att elever med tal- och språkproblematik inte får det särskilda stödet som utredningen visat att de behöver.

Särskild undervisningsgrupp

Av skollagen framgår att särskilt stöd som huvudregel ska ges inom den elevgrupp som en elev normalt tillhör. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp ska fattas av rektor och kan inte delegeras till någon annan i personalen. Beslutet om placering ska, som alla former av särskilt stöd, följas upp och utvärderas.

Vid Malmabergsskolan finns en särskild undervisningsgrupp kallad Aspen, för elever med diagnos inom autismspektra. Enligt rektorn kommer eleverna i gruppen från olika skolor i kommunen. Placeringen görs av en central "samordnare och ansvarig för specialundervisning" utifrån de underlag som lämnas med ansökan. I samband med placering i gruppen, görs ett skolbyte för eleverna och de har inte längre någon skol- eller klassplacering i den skola de ursprungligen har varit placerade i. Rektor på Malmabergsskolan har således ansvar för de elever som är placerade i skolans särskilda undervisningsgrupp.

Vid intervju med rektorn framkommer att åtgärdsprogram som innebär att eleven placeras i särskild undervisningsgrupp på Malmabergsskolan, har beslutats av rektorn på elevens föregående skola. I vissa fall har dock åtgärdsprogram överhuvudtaget inte upprättats, vilket är en förutsättning för att bli placerad i en särskild undervisningsgrupp. När eleven kommer till den särskilda undervisningsgruppen Aspen kartläggs elevens behov igen för att utreda elevens aktuella behov av särskilt stöd och rektorn på Malmabergsskolan beslutar om nya åtgärdsprogram. Det framkommer i lärarintervjun och i samtal med rektorn att inte alla av Aspens elever har åtgärdsprogram då åtgärdsprogram endast upprättas om eleven inte når kunskapsmålen och inte om eleven har andra svårigheter i skolarbetet.

Vid rektor- och lärarintervjuer samt verksamhetsbesök framkommer att verksamheten i Aspen inte är integrerad i den övriga verksamheten på skolan utan fungerar som en separat skola belägen i Malmabergsskolan. Eftersom eleverna flyttar från kommunens övriga skolor till Aspen avslutas deras tidigare klassplacering. Det finns elever som är integrerade i vanlig undervisning, till exempel i ämnet idrott- och hälsa men det finns även elever som inte har någon klasstillhörighet. Elevers raster och gemensamma aktiviteter som idrottsdagar och storsamlingar är gemensamma för alla elever på skolan. Personalen beskriver att förutsättningar och möjligheter för en återslussning till elevens tidigare klass eller någon ny klass i Malmabergsskolan är små, då flertalet elever har stora komplexa svårigheter.

Skolinspektionen konstaterar att undervisning i en särskild undervisningsgrupp är en form av särskilt stöd som, precis som alla former av särskilt stöd, kontinuerligt ska följas upp och utvärderas. Målet med stödet ska vara att eleven kan återvända till sin ordinarie klass. Skolinspektionen finner härvid att inte samtliga elever i den särskilda undervisningsgruppen har åtgärdsprogram som ligger till grund för placering och att eleverna saknar ordinarie klasstillhörighet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8-11 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att alla elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk får sådan undervisning.
- Se till att eleverna har tillgång till en elevhälsa som omfattar psykologiska insatser.

Motivering

Tillgång till svenska som andraspråk

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, för elever som har svenska som modersmål och som tagits in från skolor i utlandet samt för invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Det är rektor som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisningen i svenska som andraspråk ersätter undervisningen i svenska.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn framgår att inte alla elever som har behov av svenska som andra språkundervisning får detta. Det är endast de nyanlända eleverna som erbjuds denna form av undervisning.

Rektorn medger att detta är ett utvecklingsområde och har planerat in fortbildning till nästa läsår då skolan tar emot allt fler nyanlända elever.

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen framgår att det finns elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk men som inte får denna undervisning.

Elevhälsans omfattning

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och sociala insatser ska det finnas skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I intervju med rektorn, lärare och personal från elevhälsan framkommer att det finns tillgång till psykolog inom områdets elevhälsoteam men att psykologinsatserna "inte på långa vägar räcker för skolans behov då skolan har ett elevunderlag med ökat behov av särskilda insatser. Bristen på psykologtillgång gör att skolans utredningar av elever i behov av särskilt stöd försenas vilket kan påverkar skolans arbete med att ge eleverna adekvat stöd.

Skolinspektionen bedömer att bristen på psykologinsatser medför att elever i behov av särskilda åtgärder inte får det stöd de har rätt till eller får detta stöd i tillräcklig omfattning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans organisation av undervisningen i svenska som andraspråk samt tillgång till psykologinsatser för bland annat utredningar av elever i behov av särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 4 § och 2 kap. 25 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Beslutsfattare

Lena Rostock
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.